

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลจากการสอนวิชาหลักการสอนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอนแบบธรรมคาที่มีต่อพัฒนาการด้านสัมฤทธิผลทางการ เรียนและด้านทักษะและทัศนคติการทำงานกลุ่มของนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาปีที่ 2

สมมติฐานของการวิจัย

เมื่อสอนวิชาหลักการ สอนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์แล้วนักศึกษาจะมีพัฒนาการด้านสัมฤทธิผลทางการ เรียนและมีพัฒนาการด้านทักษะและทัศนคติการทำงานกลุ่มสูงขึ้นกว่านักศึกษาที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบธรรมคา

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2519 วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ จำนวน 2 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 56 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ เพศ และสัมฤทธิผลทางการ เรียนของปีการศึกษา 2518 เป็นเกณฑ์ในการจับกลุ่มเหมือนกันเป็นคู่ (Match by pair) รวมทั้งหมด 28 คู่ ชาย 18 คู่ หญิง 10 คู่

ผู้วิจัยได้ทำการสอนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยตนเองสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ๆ ละ 2 คาบ รวมเป็น 10 คาบ ติดต่อกันเป็นเวลา 5 สัปดาห์

วิธีดำเนินงาน

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายและวิธีการของทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีสอนแบบธรรมคาแล้วก็สรุปทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของการสอนทั้งสองวิธี ตลอดจน

ศึกษาหลักสูตร โครงการสอน แบบเรียน บทความ รวมทั้งรวบรวมสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ต่อจากนั้นผู้วิจัยได้สร้างหน่วยการสอนวิชาหลักการสอนขึ้นหนึ่งหน่วย ทดลองใช้ก่อนที่จะสร้างหน่วยการสอนใช้ในการวิจัยต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบสัมฤทธิผลทางการเรียนและแบบวัดทักษะและทัศนคติการทำงานกลุ่ม ซึ่งใช้ทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างประชากรรวมทั้งหมด 3 ครั้ง การทดสอบทั้งหมดคือ การสอบก่อนเรียน การสอบครั้งที่ 1 หลังเรียนและการสอบครั้งที่ 2 หลังเรียนซึ่งเว้นระยะห่างจากการสอบครั้งที่ 1 หลังเรียนเป็นเวลา 1 เดือน

แบบสอบสัมฤทธิผลทางการเรียนผู้วิจัยสร้างขึ้น 55 ข้อ และได้ปรับปรุงแก้ไขโดยใช้เทคนิค 50% ในการแบ่งกลุ่มและใช้สูตรของจอห์นสัน (Johnson) ในการหาระดับความยากและอำนาจจำแนก ได้ค่า D อยู่ระหว่าง .32 - .83 และค่า P อยู่ระหว่าง 30% ถึง 75% ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ซึ่งนำไปใช้ได้ ผู้วิจัยได้แบบสอบสัมฤทธิผลที่มีคุณภาพทั้งหมด 50 ข้อ และนำแบบสอบนี้มาหาความเที่ยง (Reliability) ได้ 0.80 โดยใช้สูตรของคูเคอร์ริชาร์คสัน 21 (Kuder Richardson 21)

แบบวัดทักษะและทัศนคติการทำงานกลุ่ม ผู้วิจัยได้เลือกของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิศนุชา แชนมณี ซึ่งสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2516 และนำมาวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความเที่ยง (Reliability) ชนิดความคงที่ภายในแบบสอบได้ค่าเป็น 0.72 ผู้วิจัยได้หาอำนาจจำแนกโดยเฉลี่ยของแบบวัดทักษะและทัศนคติการทำงานกลุ่มโดยการทดสอบค่า F ปรากฏว่าแบบวัดทัศนคตินี้สามารถจำแนกบุคคลได้ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

สรุปผลการวิจัย

ค่านสัมฤทธิผลทางการเรียนวิชาหลักการสอน

1. เมื่อเรียนแล้วทั้งกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบตามธรรมชาติ ต่างก็มีพัฒนาการขึ้นที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01
2. หลังจากที่เรียนแล้วทั้ง 2 กลุ่มก็มีสัมฤทธิผลไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

3. ผลการทดสอบครั้งที่ 2 หลังจากทดสอบครั้งแรกไปแล้ว 1 เดือน ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

4. หลังจากการเรียนรู้แล้ว 1 เดือน ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยในการสอบครั้งที่สอง หลังเรียนของทั้งสองกลุ่มทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ก้านทักษะและทัศนคติการทำงานกลุ่ม

1. จะเห็นว่าผลการทดสอบก่อนเรียนและสอบครั้งที่ 1 หลังเรียนของกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน แต่ของกลุ่มทดลองแตกต่างกัน แสดงว่าเรียนโดยวิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ช่วยทำให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านทักษะและทัศนคติการทำงานกลุ่มได้ดีขึ้น แต่เรียนโดยวิธีสอนแบบธรรมดา ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

2. หลังจากการเรียนรู้แล้ว ทั้งสองกลุ่มมีทักษะและทัศนคติการทำงานกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

3. เมื่อการเรียนรู้ผ่านไปแล้ว 1 เดือน ทักษะและทัศนคติการทำงานกลุ่มของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองนี้ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

4. ผลการทดสอบครั้งที่ 2 ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองซึ่งห่างจากครั้งที่ 1 เป็นเวลา 1 เดือน ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการทดลองผู้วิจัยพบว่า การเรียนการสอนวิชาหลักการสอนด้วยวิธีการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีสอนแบบธรรมดานั้นไม่ทำให้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักศึกษาทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างไร ทั้งในการสอบครั้งที่ 1 หลังเรียนซึ่งต่างก็มีคะแนนสูงขึ้นและไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และในการสอบครั้งที่ 2 หลังเรียนซึ่งต่างก็มีคะแนนลดลงและไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงว่าการสอนวิชาหลักการสอนด้วยวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์หรือวิธีสอนแบบธรรมดาก็ได้ผลเช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าในกรณีที่ผู้วิจัยทำการสอนด้วยตนเองทั้งสองกลุ่มนั้น บุคลิกภาพของผู้สอนมีอิทธิพลทำให้นักศึกษายอมรับและเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียน มีความสนใจ มีความกระตือรือร้นที่จะได้เรียนและทำงานตามที่มอบหมายอย่างเต็มที่ ซึ่งอาจจะเป็นตัวช่วยให้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาหลักการสอนด้วยวิธีการทั้งสองไม่แตกต่างกันอย่างชัดเจน

ด้านทักษะและทัศนคติการทำงานกลุ่มนั้น ผู้วิจัยพบว่านักศึกษาในกลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงด้านทักษะและทัศนคติการทำงานกลุ่มไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิมที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ทั้งในการทดสอบครั้งที่ 1 หลังเรียนและการทดสอบครั้งที่ 2 หลังเรียน แสดงว่าการสอนด้วยวิธีการระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ช่วย เสริมสร้างทักษะและทัศนคติการทำงานกลุ่มของนักศึกษาให้ดีขึ้น และสามารถคงไว้ได้ แต่กลุ่มควบคุมซึ่งนักศึกษาเรียนวิชาหลักการสอนด้วยวิธีสอนแบบธรรมดานั้น ปรากฏว่าผลการทดสอบครั้งที่ 1 หลังเรียนและครั้งที่ 2 หลังเรียนไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 แสดงว่าการสอนด้วยวิธีธรรมคาไม่ได้ช่วยส่งเสริมทักษะและทัศนคติการทำงานของนักศึกษาให้ดีขึ้นจากเดิมเลย สรุปได้ว่าในด้านทักษะและทัศนคติการทำงานกลุ่มนั้น การสอนด้วยวิธีการระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สามารถช่วยให้นักศึกษามีทักษะและทัศนคติในการทำงานกลุ่มได้ดีกว่าวิธีสอนแบบธรรมดา

ด้านความรู้สึกของนักศึกษาต่อการเรียนโดยวิธีการระบวนการกลุ่มสัมพันธ์จากการสอบถาม 2 ครั้ง ซึ่งมีระยะเวลาห่างกัน 1 เดือน ปรากฏว่า นักศึกษาเห็นว่ากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นสิ่งที่มีคุณค่าในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ฝึกวิธีชีวิตแบบประชาธิปไตย ฝึกให้กล้าแสดงความคิดเห็น ฝึกการเป็นผู้นำ - ผู้ตาม ฝึกการใช้คำพูด ฝึกให้รู้จักควบคุมอารมณ์ ฝึกการทำงานอย่างมีแผนงานและใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ฯลฯ

อนึ่ง ผู้วิจัยพบว่า การเตรียมแบ่งเวลาสำหรับทำกิจกรรมอย่างพอเหมาะโดยละเอียดทุกขั้นตอนนั้นช่วยทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างราบรื่นสมดังจุดหมายและแผนงานที่วางไว้ทุกประการ

ขอเสนอแนะ เพื่อการนำไปใช้และการวิจัย

๑. เนื่องจากการสอนโดยวิธีการระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นวิธีสอนที่ช่วยวางแนวทางที่ดีในฐานะพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้แก่ นักศึกษา ทั้งยังปลูกฝังทักษะและทัศนคติการทำงานกลุ่มที่ดีให้เกิดขึ้นด้วย ดังนั้น ณาจารย์ในสถานศึกษาฝึกหัดครู จึงควรสนใจนำวิธีการสอนแบบวิธีระบวนการกลุ่มสัมพันธ์นี้ไปใช้ในการสอน

2. การสอนโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ทำให้บรรยากาศของการเรียนการสอนเต็มไปด้วยความเร้าใจ สนุกตื่นเต้น เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงออกอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและหลักการสอนที่ดี แต่ผู้สอนต้องได้เตรียมการทุกอย่างเป็นอย่างดี นับตั้งแต่แผนการสอน อุปกรณ์การสอน หัวข้ออภิปรายซักถาม งานสำหรับประเมินผล ฯลฯ

3. จากการทดลอง ผู้วิจัยพบว่าในการสอนวิชาหลักการสอนซึ่งมีแนวโน้มไปในทางปลูกฝังทัศนคติและคุณธรรมแห่งความเป็นปวงชนบุคคล รวมทั้งความถูกต้องตรงกับความเป็นจริงนั้น ผู้สอนควรรู้วิธีสอนแบบอื่นด้วยตามความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา เช่น วิธีสอนแบบบรรยายแบบสาธิต การพาไปศึกษานอกสถานที่ ฯลฯ สลับกับวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

4. ผู้วิจัยใคร่เสนอแนะให้ผู้สนใจจะทำการวิจัยเรื่องกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในโอกาสต่อไปใช้เวลาในการทดลองให้นานขึ้น อาจขยายเวลาเป็นเทอม หรือปีการศึกษา เพื่อให้รู้ผลการทดลองที่แน่นอนยิ่งขึ้น

5. ในการสอนผู้สอนจะต้องมีความมั่นใจในหลักการของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และพร้อมที่จะรับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนด้วยจิตใจที่เป็นประชาธิปไตย และซื่อสัตย์ใจ ๆ เพราะผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่เรียนรู้จากผู้เรียนในเวลาเดียวกันด้วย

6. การให้กำลังใจแก่เด็ก การวิเคราะห์หรือแก้ปัญหาาร่วมกันจะเกิดประโยชน์มากที่สุด หากมีการนำให้ผู้เรียนเห็นข้อดีเสียก่อน (Feed back) ที่จะมีการทำหนี เพราะผู้เรียนจะมองเห็นแนวทางปฏิบัติได้ดีขึ้น รวมทั้งสิ่งที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัวก็จะปรากฏออกมาอย่างเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

7. หากเป็นไปได้ควรมีการร่วมมือกันระหว่างคณาจารย์ในแต่ละภาควิชา เพื่อทำการสอนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์อย่าง เป็นทีมจะทำให้แผนงานต่าง ๆ มีคุณค่าและรอบคอบสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

8. ควรทำการวิจัยด้วยการสอนวิธีนี้กับวิชาอื่น ๆ และชั้นอื่น ๆ ดูบ้างว่าจะได้ผลประการใด

9. ผู้วิจัยเห็นว่าเวลาสำหรับจัดการสอนโดยวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์นั้น ควรคิดต่อกันประมาณ 2 คาบ ต่อครั้งมากกว่าจะเป็นคาบเดียวหรือชั่วโมงเดียว